

BESLUT

2021-11-29 Dnr: 21/03065

SAKEN

Aktuellt, SVT2, 2021-07-15, inslag om att det gått fem år sedan brexit-omröstningen; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget fälls. Det strider mot kravet på saklighet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

Inslaget handlade om att det hade gått fem år sedan den folkomröstning i Storbritannien där britterna röstade för att lämna EU. I inslaget inleddes med en historisk återblick och röster för och emot utträdet, även känt som brexit, hördes. En reporter sa bland annat följande.

På plussidan har landet i många frågor kunnat gå sin egen väg, utan att behöva följa EU:s regler. Så som exempelvis i frågan om godkännande av covid-19-vaccin, där Storbritannien var snabbare än resten av Europa.

Efter återblicken följde ett studiosamtal med Storbritanniens ambassadör i Sverige. Samtalet kretsade kring hur Storbritanniens utträde ur EU påverkat landet.

ANMÄLAN

Anmälaren anför att påståendet i inslaget att brexit gjorde det möjligt för Storbritannien att gå före resten av Europa med att godkänna covid-19-vaccin och att landet inte behövde följa EU:s regler var felaktigt. Enligt anmälaren var Storbritannien i en övergångsperiod efter brexit fortfarande bundet av EU:s regler på området.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför i huvudsak följande.

Uppgiften om att brexit gjorde det möjligt för Storbritannien att gå före resten av EU med att godkänna vaccinet spreds från början av bland andra landets dåvarande hälsominister via ett uttalande i brittisk radio i december 2020.

Uppgiften om brexits roll för det snabba vaccingodkännandet upprepades av andra brittiska regeringsföreträdare och spreds av flera medier både i Sverige och utomlands. Under våren har företrädare för Storbritanniens regering fortsatt att hävda att brexit spelat en tydlig roll i den snabba vaccineringen men fått mothugg från både andra politiker och av flera medier, bland annat BBC. De som menar att påståendet är felaktigt pekar på det faktum att Storbritannien vid tillfället befann sig i den så kallade övergångsperioden och fortfarande behövde följa EU:s regler, som anmälaren framhåller. Andra EU-länder hade kunnat välja samma ”snabbspår” som britererna utan att bryta mot EU-regler, men valde i stället att samordna sig och gå långsammare fram med godkännandet av olika vacciner.

Fortfarande hävdar vissa dock att det var tack vare brexit som Storbritannien kunde få fram vaccinet så fort, men inte på grund av att landet kunde ignorera EU:s regler utan bland annat tack vare att personalen på det brittiska läkemedelsverket MHRA kunde jobba snabbare då man inte längre behövde delta i några läkemedelsbedömningar på EU-nivå till följd av brexit.

Storbritanniens fränkoppling från europeiska läkemedelsmyndighet EMA i och med brexit lyfts av vissa fram som en anledning till den snabbare vaccineringen av flera skäl. En kolumnist på den brittiska dagstidningen I skriver exempelvis att det inte hade varit möjligt för Storbritannien att ta fram ett vaccin så fort utan brexit av logistiska och diplomatiska skäl, eftersom Storbritannien före brexit var värd för EMA.

Frågan om huruvida Storbritannien hade gått emot EU:s officiella linje om brexit inte hade varit aktuellt har alltså blivit en prestigefråga – både för många briter och för EU-företrädare – i vilken båda sidor anser att deras tolkning är den rätta.

Det hade varit önskvärt om det i inslaget hade varit tydligare att brexits roll i den snabba vaccineringen var någonting som politiker och debattörer hävdade. Oavsett detta anser SVT inte att uppgiften var av sådan vikt att inslaget i sin helhet blev osakligt.

AKTUELL BESTÄMMEELSE

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Inslaget uppgavs det att Storbritannien var snabbare än övriga Europa på att godkänna covid-19-vaccin tack vare att landet inte behövde följa EU:s regler. SVT har inte visat stöd för denna beskrivning. Inslaget strider därför mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson (skiljaktig), Ulrika Hansson (skiljaktig), Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Gustav Aspengren.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

SKILJAKTIG MENING

Ledamöterna Dag Mattsson och Ulrika Hansson är skiljaktiga. De anser att inslaget borde frias och att bedömningen borde ha följande lydelse.

Även om Storbritannien under övergångsperioden måste fortsätta att följa en del EU-regler på det aktuella området, innebar fränkopplingen från EMA:s regelsystem att landet stod friare i förhållande till andra EU-regler. Detsamma torde gälla i fråga om den logistik som var nödvändig för covid-19-vaccinet och som i flera avseenden tidigare säkert utgått från en EU-reglering. Mot den bakgrunden är det – inom ramen för den bedömning som granskningsnämnden ska göra – svårt att slå fast att SVT inte haft tillräcklig saklig grund för den ändå allmänt hållna och sammanfattande beskrivning som gjordes i inslaget.

SIGNATURSIDA

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande
undertecknare:

NAMN:	Dag Edvin Bror Mattsson
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_083e8b21b89ef55ba1410670667d48d4dd
DATUM & TID:	2021-11-29 07:32:07 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2021-11-29 07:32:13 +01:00
Ref: 24862SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)